

УМОВА ПОСПЕХУ— АРГАНІЗАТОРСКАЯ РАБОТА

Нарада работнікаў кніжнага гандлю рэспублікі, якая адбылася 24 лютага ў Мінску, характарызаваўся вялікай зацікаўленасцю ў лёсе кнігі, у тым, як найлепш дапамагчы дзяржаве ў справе развіцця кніжнага гандлю, будаўніцтва камуністычнай культуры новага саветскага чалавека.

Дзяржаўны міністр культуры БССР Р. Кісялёў, старшыня праўлення Беларускага Н. Абрамчык і намеснік міністра культуры БССР В. Жыгун таварылі ад тым, што трэба зрабіць, каб 1961 г. стаў годам крутога ўздыму кніжнага гандлю ў рэспубліцы, каб работнікі прылажкі і шматлікая армія грамадскіх распаўсюджвальнікаў літаратуры наблізілі кнігу да кожнай сім'і рабочага, калгасніка, рабочага саўгаса. І дакладчыкі, і тая, хто выступаў у спрычак, — дырэктар Віцебскага аблкініганталью Н. Каліна, старшыня праўлення Талачынскага і Пухавіцкага райкініганталью М. Барала, старшыня Беларускага аблкініганталью Н. Абрамчык і намеснік міністра культуры БССР Т. Барашкоў, кнігагоша — рабочы Добрушскай фабрыкі «Герой працы» М. Васількоў, намеснік начальніка Галоўкаакультганталью Цэнтрсаюза Г. Альтшуль, галоўны рэдактар Беларускага выдання «Звязда» Я. Казека, работнік кніжнага магазіна ў вёсцы Баравуша І. Я. Палацкі, рабочы Н. Бурчэнка, намеснік загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КПБ С. Сняжкоў і іншыя ўскрывалі сур'ёзныя недахопы ў рабоце кнігантальёў арганізацыяў рэспублікі, указвалі на некарэктныя рэзервы.

У рэспубліцы няма энтузіастаў кніжнага гандлю — улюбёных у сваю справу людзей. Гэта тым больш, чым трэба браць прыклад. Нагадаем Вячаслава Лебучука — кнігагоша ў Брэсцкай вобласці. За мінулы год ён прадаў рознай літаратуры на 89 тысяч рублёў. Такім вынікам пазайздросціць не адна кнігарня! Цяпер В. Лебучука прадува таварыствам па кнізе ў Гарадзішчанскай райспажывкоўскай арганізацыі рэспублікі, указвалі на некарэктныя рэзервы.

Широкае распаўсюджванне атрымаў продаж літаратуры са стоілкай у прамісловых і прадуктовых магазінах. У Мінску, напрыклад, добры вынік дасягнулі М. Махэйла і Е. Захарова. Іх месечная выручка — 5-6 тысяч рублёў. Кнігантальёў работнікаў Пінска актыўна дапамагаюць абліжыць будаўніцтва і мясцовага тэхнікума, медыцынскага вучылішча.

У многіх гарадах і раённых цэнтрах добры і шыромы другі кнігары зааркамендвалі сабе камсамольцы і школьнікі. Камсамольскія арганізацыі Высоцкага раёна за мінулы год прадалі кніг на 110 тысяч рублёў. Актыўна дапамагаюць распаўсюджваць літаратуру камсамольцы і моладзь Барыскага, Талачынскага, Краснапольскага і Славаградскага раёнаў.

Пры рэспубліканскіх магазінах падлісны вынік, нотым і навукова-тэхнічнай літаратуры паспяхова працуюць саветы сям'і кнігі — першыя памочнікі магазінаў у афармленні заказаў на літаратуру, у прапагандзе новай кнігі.

Дапамога грамадскасці, пазаматэ-

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТГАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАТЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР.

№ 17 (1551)

Аўторак, 28 лютага 1961 года

Цана 4 кап.

КНІЖНЫЯ СКАРБЫ — НАРОДУ!

Гандлі правільна афармлялі заказы, у той час, калі яны праявілі непатрэбную асімптотычнасць, а чыпер разлічваюцца за гэта.

Гандлёвыя сеткі трэба паклапаціцца, каб ва ўсіх магазінах, кіёхках мелася дастаткова літаратуры аб студэнцкім Пленуме ЦК КПСС.

Сёння вырашэнне пытанне аб перадаванні кіраўніцтва сельскай гаспадарцы. У кожным раёне ствараюцца вопытна-паказальныя гаспадаркі, на прыкладзе якой будзе вучыцца ўсе калгасы. І сістэма спецыяльнай кааперацыі трэба ўлічыць гэта. Так павялічыўся ўжо, што 70—80 працэнтаў усе літаратуры прадаецца ў гэтых цэнтрах, а гандаль кнігай на вёсцы наладжаны дрэна. Не гай на вёсцы наладжаны дрэна. Не гай на вёсцы наладжаны дрэна. Не гай на вёсцы наладжаны дрэна.

Варта падумаць над тым, каб раёны кніжныя магазіны зрабіць паказальным, каб ён быў сапраўднай школай, дзе можна было б пачуцься работніку сельскай гаспадарцы і распаўсюджвальніку.

Трэба аб'яднаць намагацца бібліятэку і магазінаў у справе прапаганды кнігі. Як часта ў нас бывае, калі сельская бібліятэка рыхтуе вітрыйныя навішкі, праводзіць канферэнцыі чытачоў, літаратурныя вечары і дыскусіі, а сельскае вучылішча ніякага ўдзелу ў гэтых мерапрыемствах. Така ізаляцыя асабліва адукацыя ў справе прапаганды твораў беларускіх пісьмемнікаў.

Цяпер праводзіцца падліскі на аб'оры твораў Якуба Коласа і Янкі Купалы. Садружжы бібліятэч і кніжных работнікаў тут асабліва неабходна. Пакуль што падліска пачынае на самай дэна. Ён наладжаны дрэна займаюцца кнігантальёў і спецыяльнай кааперацыя.

Гаварылася на нарадзе і пра тое, што тыражы літаратуры для юных чытачоў у нас малыя. Але вось сёння Беларускае выданне вылучае некалькі добрых казак для дашкольнай кнігі. І нават на гэтую, ужо бясспрэчна каласную літаратуру з-за абыякавасці некаторых работнікаў кніжнага гандлю заказы паступаюць празмерна запізнаны, далёка ад рэальных магчымасцяў.

Заслугоўваюць самай суровай крытыцы тры арганізацыі «Саюдадруку», якія стрымліваюць паступленне ў кісі некаторых рэспубліканскіх перыядычных выданняў. Так, напрыклад, у Барыска, Шаціна, Крупіна, Віцебска, Мінска ў кіёхках «Саюдадруку» не забавілі знойдзены часопісы «Полымя», «Вярхоўе», «Маладосць», газеты «Звязда», «Літаратура і мастацтва».

Поспех распаўсюджвання літаратуры ў многім, вядома, залежыць ад таго, як хутка будзе ў нас пашырацца гандлёвая сетка. Стада ўжо дрэна звышчым размяшчаюцца магазіны, кіёскі галоўным чынам у цэнтрах та-

радоў. Напрыклад, у Мінску на праспекце Сталіна паміж вуліцамі Ангельса і Валадарскага вы напакцае звыш 20 кіёскаў, кнігары і стоілакі у прамісловых і прадуктовых магазінах. А праўдзіце на Беларускай, Дабрылюбава, Чайкоўскага і іншых вуліцах стоілакі — тут кіёскамі ніхто не гандлюе.

Трэба шыра сказаць: вельмі ўжо марудна будуча ў гарадах рэспублікі кніжныя магазіны. Нават у такіх добраапрадаваных раёнах стаілакі, як трактары, аўтамабільныя заводы, кігары размяшчаны ў надзвычай цесных, неспрыяльных для продажу літаратуры памяшканнях.

У рэспубліцы — сотні прадпрыемстваў, але па палых можна пералічыць тых, дзе працуюць не хопіць кіёскаў, ужо не гаворачы пра магазіны. Трэба, каб кожны завод, кожная фабрыка мелі свой кіёскі кіёскі або магазін.

Кнігантальёў работнікі Беларусі ў вялікім даўту перад народам. План распаўсюджвання літаратуры за мінулы год ні спецыяльнай кааперацыі ні кнігантальёў не выканалі.

У той жа час растуць кніжныя запасы на складах і базах. Яны ўжо даўно перакрываюць устаноўленыя нормы. І ляжыць кнігі гадамі, некаторыя з іх даўно састарэлі, страцілі таварны выгляд. Гэта вынік непраўдзільнай практыкі ў афармленні кніжных запасаў, а паступіў у гандлёвую сетку ў трэцім квартале, на многа пачынае выходзіць у свет саміх кніг.

Наколькі безліччымі ў нас да рэкламы, свечніцы і т.п. бакі. Не ўсеасоўнай нарадзе работнікі кніжнага гандлю ўключыліся прапанаваць, каб у мэтах рэкламы новых кніг выкарыстаць этыкеткі на каробках запалак. Пакуль у Беларусі думалі, робіць гэта ці не, украінскія таварышчы павярнулі больш аператывна. І вось на го-мельскіх каробках запалак рэкламуецца ўкраінскія кнігі. Хвала ўкраінцам за ўмеласць, ініцыятыву. Нам жа павінен быць сорамамі.

Поспех кожнай справы вырашае ініцыятыва, пошукі новага, смеласць думкі. Гэтых якасцяў не хапае многім распаўсюджвальнікам друку на нашай рэспубліцы. Яны адстаюць па многіх паказчыках у кніжным гандлі ад нашых суседзяў — Украіны, Прыбалтыкі, Расійскай Федэрацыі.

Лучы насустрэч XXII з'езду КПСС, работнікі кніжнага гандлю Беларусі ўзялі на сабе павышаны абавязальнасць. Будзем спадзявацца, што 1961 г. стане годам карыснага паліпашуння кнігантальёў.

Рэспубліканскі сход мастакоў

На творчым сходзе беларускіх мастакоў, які адбыўся 24 і 25 лютага, з павяданнем аб выніках VIII аб'яднанага пленума праўлення мастакоў СССР і выстаўкама Усесаюзнай мастацкай выставкі 1961 г. выступіў П. Масленікаў.

Галоўную ўвагу сход прысвяціў абмеркаванню рэспубліканскай мастацкай выставкі 1960 г. і задачам падрыхтоўкі да XXII з'езду партыі.

З дакладамі па асобных жанрах выступілі: аб жывапісу — П. Нікіфарав, скульптуры — А. Глебаў, графіцы — А. Волкаў, прыкладным мастацтве — І. Пашына.

Свае думкі аб выставцы выказалі: мастакі З. Азгур, Н. Баранскі, С. Герасімаў, Н. Боранскі, Л. Лейтман, А. Малеішэўскі, М. Тарасікаў, А. Шыбеньскі, крывіты Г. Лейтман і А. Ус, сакратары праўлення Саюза саветскіх мастакоў СССР Д. Суслал і Э. Эйман, начальнік Упраўлення па справах мастацтва Міністэрства культуры БССР Я. Парваткаў, міністр культуры БССР Р. Кісялёў.

На рэспубліканскім сходзе таксама зааркамендвалі план работ праўлення Саюза мастакоў БССР на 1961 г. (дакладчык В. Карчэўскі).

У рабоце сходу ўдзельнічалі намеснік загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КПБ С. Пуцылёў і загадчык сектара культуры аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КПБ Э. Герасімаў.

(Справаздача аб сходзе мастакоў будзе апублікавана ў наступным нумары газеты).

На здымку (злева направа): удзельнікі пленума Саюза мастакоў А. Шахноўскі, Я. Нікалаў (Віцебск), Б. Зына-горскі (Гомель), М. Савіцкі, М. Манасон і іншыя.

3 ВІНЕУ веснавы калей. Савіцкім раікам у брыгадзе Яўгена Мартынава з'явіўся навічок. Невысокі, худы, з вялікай ласкай, ён падаў брыгадзіру накіраванне.

— Да вас ёсць?

Мартынаў агледзеў навічка, нахмурыўся:

— На каго вучыцца хочаш?

— Можна вы пачыталі б перш? — паказаў хлапец на паперу, якую машынальна хаваў у кішню брыгадзіра.

«...Шаўлюга Сцяпан Сцяпанавіч! — забубніў Мартынаў, з'яўляецца мулярам шостага разраду...»

Брыгадзір адчуў сябе няякім.

— Шостага разраду? Колькі ж табе год?

— Дваццаць...

«...Мае таксама спецыяльнасць тэнькоўшчыка шостага разраду», — прапачаў далей Мартынаў.

— Ды гэта ж тое, што трэба мамі! — з радасцю сказаў ён. — Ідзі, браце, да Генкі Рылскава. Камсамольца жа напэўна?

— Не, Ужо кандыдат у члены партыі.

Сцяпан Шаўлюга быў яшчэ хлапчуком, калі сям'я напаткала няшчасце — згарэла хата.

Старшыня праўлення арцелі сказаў тады бацьку:

— Не бядуй, Сцяпан. Не дадзім пратасці. Гэта табе не старыя часы. Усім калгасам пабудуем табе новы дом.

Маймы днём «прападаў» Сцяпан-малодшы на будаўніцтве новай хаты — габляваў, выпрошваў якую іншую работу. Мусіў у гэты дні ў душы хлосчыцца і нараджа-лася тое, што называецца прызначеннем.

«...Куды паступіць пасля сямігодкі? — Юнак, не загавочыся, падаўся ў будаўніцтвае вучылішча.

Праз год ён прапачаў на будоўлях Мінска. Шчыра аддаўся любімай справе. Неўзабаве Шаўлюга стаў сапраўдным майстрам паляйнай клады. Вечарамі цярпіла прасяджаў за падушчымі, хадзіў у вятчарную школу...

На будаўніцтве цырка Сцяпан пазнаёміўся з матэрыякай Зінай. Малыя людзі шчыра пасябравалі, пажаніліся. Неўзабаве атрымалі асобны пакой... Жылі сабе спакойна. Толькі не пра гэта думаў Сцяпан Шаўлюга.

— Пахача бы нам, Зіна, на будаўніцтва Палацкага нафтапрапрацтвага завода. Як ты глядзіш на гэта?

— Наездзе, — проста згадзілася жонка.

Праз некалькі дён Шаўлюгі ўжо здымалі прыватную квартиру ў вёсцы Новы Двор, дзе пачыналася будаўніцтва вытворча-тэхнічнай базы Нафтабуда.

На часовых дарогах захлапнялі ў веснавой гразі гравізі. Непрыгледныя малыя! Але ў думках Шаўлюга ўжо бачылі прыгожыя вытворчыя будынікі, заасфальтаваныя дарогі і плошчы між цэхамі, газоны кветак, роўныя рады дрэў.

Светлая мара кліча ўперад... — Вось гэта муар! — захапалася працай Сцяпана Шаўлюгі яго новыя сабы. — Мастакі!

На брыгадным сходзе Сцяпан унёс прапанову ўключыцца ў сабратніцтва за званне калектыву камуністычнай партыі. Яго падтрымалі ўсе члены брыгады. Тады ж былі выпрацаваны канкрэтныя абавязальнасці. Хлопцы нават далі слова пакінуць курны.

Так пачыналіся новыя будні Сцяпана.

— Якіх бы зноў не давалася хавача! — кніў хлосці.

— Вось і, дагадаў вам, — апраўдаўся дыспетар упраўлення. — Маля — дрэна. Многа — таксама дрэна. Благаму Яську ні ўлад, ні ў ласку...

— Пачакайце, хлопцы! — умяшаўся ў размову Сцяпан Шаўлюга. — Выпрацеў раствор! Ды як бы яшчэ прасіць не давалася.

На здымку: брыгадзір Сцяпан Шаўлюга за работай. Фота А. Васечкі.

САВЕЦКІ ПРОСТЫ ЧАЛАВЕК

САКАПНЫ ЎЗЛЁТ

— Як толькі трымаецца наш Сцяпан! — здзіўлілі таварышы.

А таго не ведалі, што і яны іншы раз хацеліся паставіць кропку на ўсю навуку.

— Не! — цвёрда гаварыў сабе гэты ностальны чалавек. — Закончў дасягчы класаў. Чаго б гэта ні каштавала!

З прыступкі на прыступку ўзнімаўся Сцяпан Шаўлюга і яго таварышы па лесвіцы ведаў. Толькі з Патром Харытончыкам здарыўся неспрыяны выпадак: за два месяцы да канца навучнага года хлопцы ўзялі ды кнігу школу.

— Астаў! я, браткі, — разгублена тлумачыў сабрам. — Усё роўна праваліўся на экзаменах. Напошта ж час марна трыццаць? Лепш налета ліць паступіць у сям'ю...

Доўга гутарыў Сцяпан з Патром у той перанач. Невядома, чым здолёў перамагчы яго, але юнак павярнуў у свае сілы і разам з іншымі паспяхова скончыў сям'ю клас.

Брыгада першай азнаўляла гана-ровае званне калектыву камуністычнай партыі.

Ды не ладзіліся справы ў брыгадзе, з якой сабратніцкае калектыва. Дайшло да таго, што бетон, які з-за дрэннай арганізацыі працы застаўся пасяры, захапалі ў амялю.

«Сцяпану рапуча адчыніў дзверы кабінета сакратара парткома будоўлі М. Чэчата:

— Мікалай Міхайлавіч! От я на-думаў перайсці ў брыгаду Паўла Чылына. Мы ж сабратніцкае з ён, а яна адстае. Неяк надобна гэта...»

— Правільная думка ў цябе, Сцяпан. — згадзіўся сакратар парткома. — Але ж май на ўвазе, што я-дэка сапачуць даўдзёцца.

— Я думаў і пра гэта.

Непрыемнасці пачаліся адразу. Напярэдадні брыгада прастойвала з-за перапынку ў забеспячэнні раствора. І раптам на аб'ект прывезлі адразу чатыры кубаметры.

— То пуста, то густа, — незадаволена гаварылі муляры. — Вялікі лішак наезд, бо не здолеў усе вы-працаваць.

— І як бы зноў не давалася хавача! — кніў хлосці.

— Вось і, дагадаў вам, — апраўдаўся дыспетар упраўлення. — Маля — дрэна. Многа — таксама дрэна. Благаму Яську ні ўлад, ні ў ласку...

— Пачакайце, хлопцы! — умяшаўся ў размову Сцяпан Шаўлюга. — Выпрацеў раствор! Ды як бы яшчэ прасіць не давалася.

Сцяпану Шаўлюгу ідзе дваццаць другі год. Яго біяграфія толькі пачынаецца. Але які багаты падзеямі, карыснымі справамі готы пачатак! Ён — вядомы чалавек вялікай будоўлі на Заходняй Дзвіне, член Палацкага гаркома партыі, студэнт трэцяга курса тэхналагічнага аддзялення вятчарняй палітэхнікума.

Не на днях — на гадзінах распе гігант-нафтабуда. І Сцяпан Шаўлюга падлігае за падлінай кладае ў будынак камуністычнай будучыні.

М. ШАЛЬДО.

УКАЗ ПРЭЗІДЫУМА
ВЯРХОУНАГА САВЕТА БССР
Аб унагароджанні
тав. Матузаву З. П. Ганаровай
граматай Вярхоўнага Савета
Беларускай ССР

У сувязі з п'яцідзесяцігоддзем з дня нараджэння дырэктара Дзяржаўнага выдання Беларускай ССР тав. Матузаву З. П. і ўлічваючы яго шматгадовую работу ў Дзяржаўным выданстве Беларускай ССР, унагародзіць тав. Матузаву Захара Пятровіча Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

Старшыня Прэзідыума
Вярхоўнага Савета БССР
В. КАЗЛЮВ.
Сакратар Прэзідыума
Вярхоўнага Савета БССР
Д. ЛУКАШЭВІЧ.
23 лютага 1961 года.
Гор. Мінск.

БЯРЫЦЕ 3 ІХ ПРЫКЛАД

ЗА ГОРДАЕ ІМЯ
КАМУНІСТЫЧНАЙ

НАСУСТРАЧ
XXII з'езду
КПСС

900 СЕАНСАУ
СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫХ
ФІЛЬМАУ

Наша краіна ўступіла ў трэці год сямігодкі. Нана-ніжкая сумнішчы, што гэты год, як і ўсе папярэднія, прынесае перамогі саветскаму народу ў будоўніцтве камунізму.

Лучы насустрэч XXII з'езду роднай Камуністычнай партыі, мы, работнікі кінасеткі Гарадзішчанскага раёна, адзінадушна рашылі пачаць спробніцтва за ганаровае званне калектыву камуністычнай партыі.

Заданне па кінаабслугоўванню населініцтва, намячанае на 1961 г., выкананае да 7 лістапада і ў горадзе — да 1 снежня. Дадатк 6 500 кінасеансаў у тым н і н і фільмы паказам ва ўсіх калгасах і саўгасах раёна. Актыўны ўдзел прыём у фестывалі сельскагаспадарчых фільмаў.

Кожная кінаўстаноўка будзе строга прытрымлівацца графіка паказу карцёў, не дупліцям зрыву сеансу і прастой кіннаўстаноўка.

Забяспечым высокую якасць паказу фільмаў і захаванне супраціпажарных мёр. Абавязваемся ўтрымліваць ва ўзорным стане кінаапаратуру, экранны і электраапаратуру, фільмакопіі.

Эканамічны выдаткаванне запясных частак і геручых скароцім на 10 пра-цэнтаў эксплуатацыйныя

Студэнцы ЦК КПСС прыму рашэнне аб скліканні 17 кастрычніка 1961 г. чаровага XXII з'езду КПСС — з'езду будоўніцкай камунізма і наменш рэагортную праграму далейшага развіцця сацыялістычнай сельскай гаспадар-кі.

Работнікі, калгаснікі, усе саветскія людзі, усе ўключыліся гэтыя гісторычныя рашэнні і становішчы на працоўную вагу за дэ-стойную сустрачку XXII з'езду КПСС. Мы, работнікі кінасеткі Івацэвіцкага раёна, бярэм на сябе ў гонар XXII з'езду КПСС наступны абавязальнасці:

Забяспечым сістэматычны і высакі якасць паказ кінафільмаў у кожным на-селеным пункце раёна; шы-рока выкарыстоўваць кіно для прапаганды дасягненняў навуцы, вопыту перадавоў і наватараў прамісловасці і сельскагаспадарчай вы-творчасці; дэмагавіць партыі, тэхнічны, арганізацый-ны чыны чалавека, камуні-стычнага грамадства.

Стварыць пры кожнай сельскай кінаўстаноўцы са-ветскі кінааганізатар і з іх дапамогаю дэмагавіць, каб усе жыхары былі па-стаінымі глядачамі.

Дабіцца, каб кожны жыхар горада наведваў кіно за год не менш 30 разоў, а на вёсцы — 10,5.

У мэтах паліпашуння кіна-абслугоўвання рабочых саў-гасаў і калгаснікаў па мес-

Універсітэту Дружбы народаў у Маскве прысвоена імя П. Лумумбы

У памяць пра выдатнага дзеяча нацыянальна-вызвалачага руху Афрыкі, героя кангалезскага народа прэм'ер-міністра Рэспублікі Конга Патрыса Лумумбы, які аддаў свае жыццё барышце за свабоду і незалежнасць краіны, лучы насустрэч шматлікім пакаленням, якія выказалі грамадскі арганізацыі Саветскага Саюза і зарубешных краін, Савет Міністраў Саюза ССР пры-своіў універсітэту Дружбы народаў у Маскве імя Патрыса Лумумбы.

«Сад піянерскі» — новая кніжка вершаў Кастуса Кірэнка для дзяцей. Творы паэта добра вядомы нашым школьнікам. Паэма «Аленчына школа», напісаная дзесяць год назад, шыра папулярная ім. У ёй К. Кірэнка пра ўважліва і ўспрымальна малюе гэтае ўдзяльнае, барачнае беларускае партызан у часе Айчынай вайны.

Паэт напісаў шэраг твораў для малодшага школьнага ўзросту. Яны ўвайшлі ў кнігу з пэўнай назвай «Зялёнае рэха», якая засведчыла, што паэт тонка і глыбока адчувае прыроду, мае добрую назіральнасць і разумее дзіцячы свет.

Узяць хоча бы верш, які даў назву ўсёй кнізе. Аспаноўваўся на гэтую твору ў тым, што паэт у зямельнай форме паказвае веліч прыроды, у кожнай з якіх бачыць пазію. Маленкі, дапытлівы хлопчык, ён хоча даведацца, што такое рэха. Падарожнічаючы з бацькам у час вяснянкі па роўнаму краю, Міхась бачыць, як усходы кіпчэ праца. І К. Кірэнка вобразна пераасэнсавана гэту. Хлопчык успрымае паніжэнне рэха як «рэха працы».

У новай кнізе паэта змешчаны вершы аб Радзіме, партыі, аб працы і адпачынку дзяцей, паказваючы іх думкі аб будучай прафесіі.

Калі параўнаць з тэматыкай ранейшых кніжак — «Зялёнае рэха» і «Вяснянка», можна з упэўненасцю сказаць, што дзіцячы творчысць К. Кірэнка для дзяцей паўплывае.

Н. К. Кірэнка ў артыкуле «Якая кніга патрэбна дзецям?» пісаў: «...добра было б, каб самыя лепшыя, самыя таленавітыя мастацкія словы гаварылі: «Нічога б я так не хацеў, каб навучыцца пісаць для дзяцей».

«Сад піянерскі» сведчыць, што К. Кірэнка ўвасаптаваў гэтыя словы.

Дарэчы, Кірэнка. Сад піянерскі. Дзяржаўнае выдавецтва БССР. Рэдакцыя дзіцячай і юнацкай літаратуры. Мінск, 1960.

СУЧАСНАЯ НАРОДНАЯ ПАЭЗІЯ

Вусная народная паэзія як важная частка нацыянальнага мастацтва мае вялікае значэнне ў духоўным жыцці працоўных мас. Вывучэнне народнай творчасці — значны глыб пранікнення ў запавятную мару і жаданні народа.

Вывучэнне беларускага фальклору мае вялікую гісторыю. Буйнейшымі зборнікамі і даследаваннямі яго ў дзяржаўнай частцы былі Раманаў, Дабравольскі, Федаровскі, Шайн, Пылін, Карскі, Сержунічэў і інш.

Многія савецкія вучыцельскія і інш. фальклорысты, літаратуразнаўцы, фальклорысты прысвечылі свае даследаванні беларускай народнай вусна-паэтычнай творчасці.

Шмат іроўных твораў збіралі і пэўныя апрацавалі Я. Колас, Я. Купала, Э. Вядуля, К. Крапіва, А. Якімовіч.

Вельмі каштоўна зборнік беларускіх песень кампазітараў М. Аладава, М. Чуркіна, народнага артыста СССР Р. Шырыма і народнага артыста СССР Я. Цімоўскага.

Але шмат твораў народнай беларускай паэзіі, якія ўвайшлі раней у зборнікі, штогдзеш у наш час, іх не запісалі, многія куткі нашай рэспублікі не вучыліся фальклорыстамі.

Каб «запоўніць гэтыя прабелы» і атрымаць фальклорныя запісы ўсё рэальна БССР. Інстытут мастацтваў і культуры і фальклору АН БССР правяў конкурс на лепшага зборніка беларускага фальклору народнага мелосу. Вынікі конкурсу паказалі, што сучасная народная паэзія жыве паўнакроўным жыццём, вылучаючы глыбока ідэі, якія ўключалі актуальнасцю і высокім мастацтвам.

Атрыманы ад удзельнікаў конкурсу фальклорныя матэрыялы сведчаць, што зараз асноўным жанрам народнай творчасці з'яўляюцца частушкі, прыказкі, прымаўкі, песні. Менш поўна ў запісах нашых шматлікіх карэспандэнтаў прадстаўлена прэзентацыя жанры. Усяго дасланы на конкурс звыш 8 000 тэкстаў.

У конкурсе прынялі ўдзел 118 работ, калі гаворка ідуе аб навуковых супрацоўніках і літаратурніках, настаўніках, студэнтах, вучнях і інш. У конкурсе ўдзельнічалі асобныя зборнікі, а таксама чатыры студэнцкія калектывы і дзве вучэбскія групы.

Журэ паставіла прэсудыі першую прэмію калектыву студэнтаў Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі. Пад кіраўніцтвам выкладчыка Л. Мухарынскай гэты калектыв сабраў у розных раёнах Беларусі багаты і разнастайны матэрыял. Запісаныя дакладна і на высокім навуковым узроўні песні даюць поўнае ўяўленне аб мелодычным багацці і нацыянальнай самабытнасці беларускай музычнай фальклору. Многія з запісаных мелодый вылучаюцца высокім мастацкім якасці і павінны зацікавіць выканаўцаў.

Другія прэміі атрымалі калектыв студэнтаў Брэскага педінстытута (кіраўнік дэпартамент Ул. Калеснік) і Э. Ледаховіч.

Музычныя запісы Э. Ледаховіча разнастайныя па жанравым складу, уключаючы народныя і сучасныя.

Рэнка старання авалодала майстэрствам пісаць для дзяцей цікава і змястоўна.

Прыймаючы з вершамі, якія змешчаны ў новай кнізе, пераконаваўшы, што паэт імкнецца адбіраць з навакольнага жыцця найбольш важныя, значныя, каларытныя.

Тут і глыбокі розум маленчкіх сяброў у час наведвання музея Айчынай вайны, і адгадкі аб тым, хто на Марс і на Вену першым ступіў, і радасць з выпадку атрымання піянеркі.

Цікавы ў зборніку верш «Радзіма». Паэт вядзе размову з дзецьмі аб самым бліжэй сэрцу чалавека:

Лепей за ўсе мне па свеце мясціна
Тая, дзе я нарадзіўся і ўзрос.
Без пад акном і на полі каліна...
Ціхае сонца, блакіты нябёс...

Прачула і патрыятычна гучыць матыў любові да роднага краю, да сваёй бацькаўшчыны і ў іншых радках:

Дзе ні жыў, ўспамінаю да рыскі
Усё, аб чым слова ў душы берату.
Кожны куточак, знаёмы і блізкі,
Усюды са мной.
Не агадаць не магу...

Што патрэбна, каб у сонечную дзень на рацэ ўзвіцца? — вось тэма спрэчкі піянераў з верша «Песня пра спадарожніка». Гэты верш арыгінальны і добры па форме, ён імгненна сённяшняму жыццю нашых школьнікаў. Паэт як быццам падслухаў спрэчку хлопчыкаў, таму ад верша паявіла свеснасцю і неспрэчнасцю думкі. К. Кірэнка пераказвае дзіцячым, што для звабкі касмічных прастораў неабходны навуковыя веда, смеласць думкі, пачуццё дружбы.

Здаецца толькі, што дарэмна паэт пасля заканчэння спрэчкі піянераў сам яшчэ імкнецца сказаць у іх адра некалькі добрых слоў. Верш сюжэтная ўжо скончыўся, і словы паэта не гучаць пераказна, — у іх няма шчырасці і прастаты.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

У дзіцячай літаратуры многа твораў аб дружбе, вучобе, працы школьнікаў.

ніжа. І справа кожнага пісьменніка, які энтузіястычна да гэтых тэм, — не паўтарыць, не капіяваць сваіх папярэднікаў, а шукаць сваё.

У лепшых вершах К. Кірэнка дамагацца назвы. У новай кніжцы ён жывіцца ўспрымальна адбірае з навакольнага жыцця найбольш важныя, значныя, каларытныя.

Некаторыя старонкі кнігі, на жаль, ніжэй магчымасцей аўтара. Дробны, нестойкім здаецца нам змест вершаў «Радзіма», «Чый след?». Паэту трэба пазбегчы апісальнасці, абстрактных вобразаў, складаных параўнанняў.

Асцутнасць глыбокай думкі, рытарычнасць вядуць да неахайнасці формы, шурпатасці мовы. У кнізе можна сустраць такія радкі:

Каб пасля ў вялікай працы
Зноў заўсёды захапляцца
Нам
Край наш у жыцці!

Або чатырохрадкоў з верша «Дружба»:

Дружба! жыццё не побач.
Пралягла між імі далё.
Палавіна ўсёй Еўропы
Паміж хлопцамі амаль.

Некалькі слоў пра «адра» кніжкі для дзяцей. Кніжка «Сад піянерскі», як і «Вяснянка», прапануе чытачам сярэдняга школьнага ўзросту, але тут многа твораў, напісаных для малодшага ўзросту і назваў для дашкольнікаў. Гэта перш за ўсё вершы «Наша вёска», «Пра загадкі і адгадкі» і інш. Або ці задаловіць вучняў пятай—шэсціх класаў такая, напрыклад, загадка з верша «Пра загадкі і адгадкі»:

Што за беля мушкетёр,
Не мушкетёр, а імяшнік.
Не імяшнік, а імяшнік.
На зямлю ляжаш у нябёс?

Немагчыма не сказаць аб мастацкім афармленні кнігі. Ранейшыя зборнікі паэта для дзяцей былі выдатныя і афармлены больш уладна, чым гэты. Па-першае — мяккая вокладка. Трапішы ў бібліятэку, кніга праз тры чатыры вядомыя страшыць свой выгляд. Далей. Малюнкi да некаторых вершаў невыразныя, не адпавядаюць зместу. Сумы, абыякава зробленыя малюнак да верша «Першая настаўніца». Замест малюнка да верша «Чый след?» атрымалася чорная пляма.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І. РАЗАНАУ.

І

Але асабліва ўражае тое, з якой любоўю і пашанай усё гэта зберагаецца, як да спадчыны Кабзара

На эдымку: М. Питрова —
Аўрора і Г. Папоў — Дзірэ.
Фота Ул. Крука.

а у жінці, але цвіреда
перць у перамогу Са-
решкай Армії. Вобраз
у выкананні
А. Рынтофт краіне
рыштальнай, яшчэ дзі-
цячай чыснёй, чулым
дзіносінам да бацькоў
яброўкі Лялі.

Спектакль «Дзве сяброўкі» — творчая ўдача Пастаўскага народнага тэатра.

А. ЛАТУШЫНСКІ.

развіццё беларускай фалькларысты-
кі. Між тым працы вучонага па
фальклору аўтары характарызуюць
значна скупей, чым этнаграфічныя.
У цэлым нарыс цікавы. Няхай ён
будзе добрым пачаткам у справе
выдання літаратуры аб таленавітых
вучоных з нашага народа.

Ул. БОГАН.

Яйца мала што бачы-
лі ў жытні, а шэра
у перамоце. Ся-
рмі. Вобраз
выканані
І. Рынтоф
кранае
шэстнаці, яны дзі-
ўныя, тымі
дзінамі, да бачкоў
сёброўкі Лялі.

Душчы слабе, выкоінае
даку, чыста асця-
да. Такой мі бачі-
я на спяне. Але калі
мужнасці і гераічнасці
нці Зосі бачны з яе
уласці, то таўварскі
палітэаграфічны
паводзе аўтарскі залу-
мі, ёсць у гэтым вобра-
зе.

скуль чула аднісна да
даці. Усё гэта проста і
пераканава чытае
І. Кашка.

Пазаве
сёброўкі—творца ўда-
ча Пастэўскага народна-
га тэатра.

А. ЛАТУШЫНСКІ.

Редакційний колегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОВ, Кас-
гусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (ад-
казны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (на-
меснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОУ, Янка ШАРА-
ХОУСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

ра — 3-25-25, адка-
8-52, бухгалтер — 3-ТІ-03.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць
два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.

На здынку: М. Пітрова —
Аўрора і Г. Папоў — Дзеіра,
Фота Я. Крук.

«Літаратура і мастацтва» — орган Міністэрства
культуры і спраў Рэспублікі Беларусь, Мінск.

АДРАС РЕДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Захарова,
№ 3-25-25, аддзела літаратуры — 3-22-04.

АТ 00096

[illegible]

казни сакратар, пятро ПРЫДУДЗКА, РЫКАН СЕВЯНІН (на-
меснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОУ, Янка ШАРА-
ХОУСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

ра — 9-25-25, адка-
в-82, бухгалтэры — 3-11-03. «Літаратура і мастацтва» выходзіць
два разы на тыдзень: у аўторак і пятніцу.